

Sygn. akt: I C 1280/19 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lutego 2020 r.

Sąd Rejonowy w Szczytnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	asesor sądowy Marcin Borodziuk
Protokolant:	sekretarz Agnieszka Grabowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 lutego 2020 r. w S.

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko M. W.

o zapłatę

I. oddala powództwo w całości;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1.984,16 (tysiąc dziewięćset osiemdziesiąt cztery 16/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

S. (...)

Sygn. akt I C 1280/19 upr.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 03 lutego 2020 r.

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. wniósł o zasądzenie od pozwanej M. W. na swoją rzecz kwoty 8.805,67 złotych z odsetkami (po sprecyzowaniu żądania przed doręczeniem odpisu pozwu stronie pozwanej - k. 20) ustawowymi za opóźnienie od dnia 17 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że pozwana zobowiązała się do zapłaty do dnia 16 kwietnia 2019 r. kwoty wskazanej na wekslu z dnia 06 lutego 2018 r., przez jego podpisanie.

Nakazem zapłaty z dnia 14 sierpnia 2019 r. Sąd Rejonowy w Szczytnie uwzględnił powództwo w całości.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu swego stanowiska wskazała, że weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową, a powód nie wskazał i nie wykazał stosunku pierwotnego, na podstawie którego wypełniony został weksel.

W piśmie przygotowawczym z dnia 30 października 2019 r. powód podniósł, że dołączony do pozwu weksel in blanco z klauzulą „nie na zlecenie” wystawiony został jako weksel gwarancyjny zabezpieczający umowę pożyczki gotówkowej nr (...), którą pozwana zawarła z nim w dniu 15 lutego 2018 r. Podniósł, że zapisy umowy uprawniały go jako pożyczkodawcę do wypowiedzenia umowy pożyczki w razie, gdy opóźnienie w zapłacie kwoty równej jednej racie pożyczki przekracza 30 dni. Wskazał, że przesyłka zawierająca wypowiedzenie została nadana do pozwanej, co stwarza domniemanie faktyczne odbioru pisma.

Pozwana w piśmie z 05 listopada 2019 r. podniosła, że pożyczka udzielona przez powoda stanowiła de facto konsolidację poprzednich pożyczek, wobec czego jako dowód powinny zostać złożone wszystkie umowy pożyczki rozliczane przez powoda w pozwie. Podniosła także zarzut naruszenia art. 5 k.c. Ostatecznie na rozprawie w dniu 18 grudnia 2019 r. wskazała, że brak dowodu zawarcia umowy, gdyż warunkiem zawarcia umowy jest wypłata na rzecz pożyczkobiorcy kwoty pożyczki, czego powód nie wykazał.

Podstawa faktyczna rozstrzygnięcia:

W dniu 06 lutego 2018 r. M. W. zawarła z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w B. umowę pożyczki kwoty 5.250 złotych, zobowiązując się do zwrotu kwoty pożyczki wraz z kosztami w łącznej kwocie 12.168 złotych. Opłata przygotowawcza została określona na kwotę 129 złotych, a koszt usługi „twój pakiet” na kwotę 900 złotych. Wynagrodzenie prowizyjne ustalono na kwotę 4.221 złotych. Pozwana miała zwrócić powodowi kwotę pożyczki wraz z kosztami w 36 równych miesięcznych ratach po 338 złotych, ostatnia do 15 lutego 2021 r.

Zgodnie z treścią części C1 umowy, z kwoty pożyczki pozwana miała otrzymać kwotę 447,42 złotych na wskazany przez siebie rachunek bankowy. Pozostała część całkowitej kwoty pożyczki miała zostać przeznaczona na spłatę innego zobowiązania wynikającego z innych umów: o nr (...) na kwotę 1.761,35 złotych oraz nr (...) na kwotę 3.041,23 złotych. Wskazane kwoty miały zostać przelane na wskazane w umowie rachunki bankowe.

(dowód: umowa pożyczki z 06.02.2018 r., k. 60-62, wniosek o pożyczkę, k. 57-59)

W ust. 3 umowy pożyczki strony ustanowiły zabezpieczenie spłaty w postaci weksła własnego in blanco nie na zlecenie wraz z deklaracją wekslową, stanowiącą załącznik nr 3 do umowy. Zgodnie z deklaracją wekslową M. W. upoważniła (...) Spółkę Akcyjną w B. do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą jej zadłużeniu wynikającemu z umowy pożyczki, w przypadku gdy:

- opóźnienie w płatności kwoty równej wartości jednej pełnej raty przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od otrzymania wezwania,
- po upływie 14 dni od wypowiedzenia w trybie natychmiastowym umowy pożyczki, w przypadku podania nieprawdziwych oświadczeń lub danych we wniosku o udzielenie pożyczki,
- w razie złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy pożyczki i braku zaksięgowania zwrotu środków z tytułu pożyczki w terminie 30 dni od złożenia tego oświadczenia.

Weksel ten został wypełniony na kwotę 8.805,67 złotych, płatną w terminie do dnia 16 kwietnia 2019 r.

(dowód: umowa pożyczki z 06.02.2018 r., k. 60-62, wniosek o pożyczkę, k. 57-59, weksel, k. 14,)

W dniu 15 lutego 2019 r. (...) Spółka Akcyjna w B. wezwała M. W. do zapłaty 2 rat pożyczki w łącznej kwocie 672 złotych, w terminie 7 dni od otrzymania pisma.

(dowód: wezwanie do zapłaty z 15.02.2019 r., k. 43, książka nadawcza listów poleconych powoda z 18 lutego 2019 r., k. 45, wydruk systemu śledzenia przesyłek, k. 47-48)

Pismem z dnia 17 marca 2019 r. (...) Spółka Akcyjna w B. wypowiedziała M. W. umowę pożyczki, wskazując na wysokość zadłużenia w kwocie 8.805,67 złotych, jednocześnie wzywając do wykupu weksla w terminie 30 dni, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Pismo to zostało pozwanej doręczone w dniu 21 marca 2019 r.

(dowód: wypowiedzenie umowy z 17.03.2019 r., k. 49, książka nadawcza powoda z dnia 18 marca 2019 r., k. 51)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów, których autentyczność i treść nie była kwestionowana przez strony, a brak podstaw by podważyć je także z urzędu. Dokumenty te miały charakter prywatny, a zatem stosownie do art. 245 k.p.c. stanowiły dowód tego, że wymienione w nich osoby złożyły określone oświadczenia woli.

Wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości.

Zgodnie z art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku prawo wekslowe (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 160) weksel własny zawiera: nazwę "weksel" w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono, przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej, oznaczenie terminu płatności, oznaczenie miejsca płatności, oznaczenie osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana, oznaczenie daty i miejsca wystawienia wekslu i podpis wystawcy wekslu.

Weksel własny, podobnie jak weksel trasowany (art. 103 w zw. z art. 10 prawa wekslowego), może zostać wystawiony jako tak zwany weksel in blanco, który w literaturze definiowany jest między innymi jako niecałkowicie wypełniony dokument wekslowy, podpisany przez wystawcę z zamiarem zobowiązania się wekslowo, mogący po wypełnieniu stać się wekslem zupełnym.

Weksle własne in blanco są w praktyce często stosowanym sposobem zabezpieczenia roszczeń. Taka forma zabezpieczenia roszczeń jest również dopuszczalna umowach o kredyt konsumencki. Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1528 ze zm.) weksel lub czek konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną. W razie przeniesienia posiadania weksla zabezpieczającego umowę o kredyt konsumencki przez kredytodawcę na inną osobę, nawet wbrew jego woli, odpowiada on za wynikłą stąd dla konsumenta szkodę (art. 41 ust. 2 i 3 u.k.k.).

R. legis powyższej regulacji odnośnie opatrzenia weksla in blanco stosowanego w umowach o kredyt konsumencki klauzulą „nie na zlecenie” lub klauzulą równoznaczną jest fakt, iż w przypadku oparcia roszczenia pozwu przeciwko pożyczkobiorcy przez pożyczkodawcę o stosunek wekslowy w wyniku wypełnienia weksla gwarancyjnego, istnieje dla pożyczkodawcy możliwość podniesienia zarzutu nieprawidłowego wypełnienia weksla i w istocie przeniesienia sporu o roszczenie z weksla na grunt stosunku podstawowego, którego weksel in blanco był zabezpieczeniem. Zgodnie z art. 10 prawa wekslowego jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Możliwość podniesienia przez pozwanego w stosunku do roszczenia opartego o wypełniony weksel gwarancyjny in blanco zarzutów ze stosunku podstawowego w stosunku do drugiej strony stosunku podstawowego jest ugruntowana i utrwalona w orzecznictwie oraz doktrynie. Przykładowo w wyroku z dnia 9 grudnia 2004 roku, sygn. II CK 170/04, Sąd Najwyższy stwierdził, iż w następstwie wypełnienia weksla in blanco zgodnie z porozumieniem co do jego uzupełnienia powstaje zobowiązanie wekslowe osoby podpisanej na wekslu in blanco (wręczającej ten weksel) o treści określonej w

tekście powstałym na skutek wypełnienia. Odbiorca weksla in blanco uzyskuje zatem z mocy porozumienia co do jego uzupełnienia uprawnienie do spowodowania powstania - przez swe, podejmowane we własnym imieniu działanie - zobowiązania wekslowego osoby, która złożyła podpis na wekslu in blanco. Działanie to ma charakter jednostronnej czynności prawnej. Wynikająca z porozumienia osoby wręczającej weksel in blanco i jego odbiorcy ścisła więź pomiędzy zobowiązaniem wekslowym a zobowiązaniem, z którego wynika podlegająca zabezpieczeniu wierzytelność, przejawia się w tym, że wierzyciel nie może z mocy weksla uzyskać w zasadzie więcej praw niż przysługuje mu w ramach stosunku, z którego wynika podlegająca zabezpieczeniu wierzytelność, a spełnienie jednego z tych zobowiązań powoduje wygaśnięcie także drugiego. Dłużnik wekslowy ma możliwość podnoszenia zarzutu wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem. Nie oznacza to, że w razie wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem osoba, która wręczyła weksel in blanco, nie jest w ogóle zobowiązana wekslowo. Przyjąć należy, że w takiej sytuacji odpowiedzialność wekslowa dłużnika istnieje w takich granicach, w jakich odpowiadałaby w razie prawidłowego wypełnienia weksla.

W niniejszej sprawie pozwana kwestionowała istnienie, względnie ważność istnienia zobowiązania wynikającego ze stosunku podstawowego łączącego strony – umowy pożyczki.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Stosownie zaś do art. 155 § 2 k.c., jeżeli przedmiotem umowy zobowiązującej do przeniesienia własności są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku, do przeniesienia własności potrzebne jest przeniesienie posiadania rzeczy.

W ramach umowy pożyczki pożyczkodawca zobowiązuje się do przeniesienia na własność pożyczkobiorcy określonej kwoty pieniędzy. Należy więc zaliczyć ten rodzaj umowy do umów realnych, tj. takich, do zawarcia których wymagane jest, oprócz złożenia zgodnych oświadczeń woli, dla wywołania skutków nimi zamierzonych, również wydania rzeczy tj. przekazania określonej w umowie kwoty pożyczki.

Powód w swojej argumentacji pominął w całości fakty dotyczące tego, że udzielona przez niego pożyczka w przeważającej części miała służyć zaspokojeniu innych zobowiązań pozwanej. Sąd nie podziela jednak zarzutu pozwanej, zgodnie z którym dla wykazania dochodzonej w niniejszym procesie wierzytelności powód powinien powołać się na wszelkie stosunki prawne, które stanowiły przyczynę zawarcia przez pozwaną umowy. Podnieść należy bowiem, że powód o takich stosunkach prawnych nie musiał mieć nawet wiedzy. Z umowy, jaką zawarł z pozwaną nie wynika, czy owe wcześniejsze zobowiązania, jakie miały zostać spłacone w drodze pożyczki, były zobowiązaniami wobec powoda, czy też innego podmiotu. Istnienie tych zobowiązań potwierdziła pozwana zawierając umowę, wskazując ich wysokość, a obowiązki powoda sprowadzały się do ich spłaty.

Nie budziło wątpliwości Sądu, że w ramach zarzutu niewypłacenia kwoty pożyczki należało zbadać nie tylko, czy pozwana otrzymała umówioną kwotę pieniędzy, ale również, czy wskazane w umowie długi pozwanej faktycznie zostały spłacone.

Strona powodowa wbrew zobowiązaniu Sądu nie przedstawiła dowodów na okoliczność wypłaty kwoty pożyczki w sposób określony w umowie, tj. przez wykonanie przelewów na trzy rachunki bankowe, w tym dwa związane z rozliczeniem innych zobowiązań pozwanej. Mimo wyraźnego zakwestionowania przez pozwaną tego, aby pożyczka została wypłacona, nie zostały złożone dowody umożliwiające pozytywne ustalenie faktów w tym zakresie. To powód ponosi ujemne konsekwencje tego stanu rzeczy, jako strona wywodząca z umowy pożyczki obowiązek zapłaty przez pozwaną określonej kwoty, wraz z prowizją i innymi kosztami przewidzianymi w umowie.

Zgodnie bowiem z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Procesowym odzwierciedleniem tego przepisu jest art. 232 zd. 1 k.p.c., z którego wynika, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Skoro więc strona powodowa nie wykazała, że doszło do przekazania pieniędzy, także w celu zwolnienia pozwanej z innych zobowiązań, podzielić należy stanowisko strony przeciwnej, iż nie można przyjąć, że umowa zawarta przez strony sama w sobie spowodowała obowiązek zapłaty przez pożyczkobiorcę. Ustalenie, że kwota pożyczki została wypłacona, było warunkiem sine qua non zaktualizowania się zobowiązania wzajemnego po stronie pozwanej.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w pkt I wyroku.

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W oparciu o ten przepis Sąd zasądził od powoda (jako strony która uległa w całości w procesie) na rzecz pozwanej kwotę 1.984,16 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, na które to koszty złożyły się pozycje wymienione w spisie kosztów złożonym w dniu 3 lutego 2020 na rozprawie, tj. koszty zastępstwa prawnego w kwocie 1.800 złotych, koszt dojazdu pełnomocnika na dwa terminy rozprawy w kwocie 167,16 złotych oraz opłata skarbową w kwocie 17 złotych.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

S., (...)